

Slovenski dom

Štev. 87

V Ljubljani, v soboto, 17. aprila 1943-XXI

Leto VIII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Vojno poročilo št. 1056

Topniški ogenj ter krajevni boji v Tuniziji Letalski napadi na nasprotnikova križišča in luke

Italijansko uradno vojno poročilo št. 1056
pravi:

Na tunizijskem bojišču zgoščen ogenj
nasprotnega si topništva ter hudi krajevni boji.

Sveta je bila izpraznjena.

Oso letalstvo je toklo vrste avtomobilskih
vozil ter z dobrimi uspehi napadalo cestna kri-
žišča ter nasprotnikova pristaniška oporišča. Nad
srednjim delom Sredozemskega morja so naši letal-
ci uničili dve letali.

Ameriški štirimotorni so včeraj metali bom-
be in zažigalke na okolice Napolija, na Pa-
lermo, Catanijo, Messino in Siacco ter
civilnemu prebivalstvu povzročili izgube. Vsega
skupaj sta 102 človeka mrtva, 115 pa ranjenih.

Ob Kubanu se Sovjeti zamen zaganjajo

Novi napadi so bili krvavo odbiti — Močno sovjetske letalske izgube —
V Tuniziji živahni krajevni boji — Letalski napad na Bono

Hitlerjev glavni štab, 17. aprila. Nemško vrhov-
no poveljstvo je včeraj objavilo naslednje uradno
vojno poročilo:

Ob kubanskem mostišču so Sovjeti tudi vče-
raj nadaljevali svoje napade brez uspehov. Bili
so s sodelovanjem letalstva krvavo zavrnjeni ali
pa razbiti po takojšnjih protinapadih. Sovjeti so
imeli zelo hude izgube.

Na ostalem bojišču je dan potekel mirno. Le-
talstvo je uničilo včeraj pri samo dveh lastnih iz-
gubah 60 sovjetskih letal.

Pred kavkaško obalo so lahke nemške po-
morske oborožene sile potopile sovjetsko obalno
ladjo.

S tunijskega bojišča poročajo o živahnem kra-
jevnem boju med letalstvom. Zavezniški napadi na
nekatera višinske postojanke so bili razbiti in pri
tem je bilo zajetih večje število ujetnikov. Nemški
protinapad je dosegel zastavljeni cilj.

Nemška bojna letala so preteklo noč napadla
pristanišče v Boni, kjer so poškodovale sovražno
bojno ladjo in en tovorni parnik ter dosegla za-

detke v polno na pristaniških napravah in skladi-
ščih.

Nemški hitri čolni so v noči na 15. aprila
ponovno odpluli proti angleški obali ter potopili
v bitki z močnejšimi angleškimi oboroženimi sili-
mi za obrambo obale močno oboroženo veliko to-
vorno ladjo. Nemški čolni so se vrnili brez škode
v svoje oporišče.

Tokio, 17. aprila. s. Cesarski glavni štab
poroča: Močni letalski oddelki japonske mornari-
ce so 14. aprila napadli nasprotni ladijski
sprevoz blizu Milne, ob južnem koncu Nove
Gvineje. Drugi japonski letalski oddelki je
hkrati napadeli letališče ob zalivu Milne. Pri
teh napadih je nasprotnik izgubil vsega 11 pre-
voznih ladij, od katerih so se 4 takoj potopile.

stavlja zgled za usodo, ki bi doletela Evropo,
ako bi zmagal boljševizem.

»Börsen Zeitung« se bavi z značilnim mol-
kom angleškega tiska spričo dogodkov pri Smo-
lensku in pravi, da odkritja pri Katinu postav-
ljajo Veliko Britanijo pred izbiro, kateri se bo
težko izogniti. Sicer se pa zdi, da je britanska
vlada s svoje strani že izbrala in je odobrila ta
zločin boljševikov, s čimer je pred zgodovino za-
zmerom obsojena morala angleške politike v se-
danji vojni. Drugi nemški listi napadajo neumna
zadržila radijskega razlagalca, neke nevtralne
države, ki bi rad na otročji način vsilil sum, da
spadajo odkritja pri Katinu v vrsto običajnih od-
kritij nemške propagande, kakor da priče, med
njimi mnogi dopisniki tujega tiska, ki so bili
vabljeni na kraj sam, ne bi zadostovale, da se
potrdi resničnost strohotnega pokolja, ki ga je
zagrešila sovjetska divjost.

Angleško izmišljotine

o potapljanju italijanskih ladij

Rim, 17. aprila. s. Britanska propaganda se
ne odpoveduje svojim načinom, ki so ji lastni, in
tudi te dni se je teh svojih načinov hotela poslu-
žiti, da bi obvestila svoje poslušalce o dogodkih
v Tuniziji. Preko Zürichja je razširila novico o
napadih na ladijske spremljave in o potopitvah
ladij, pri čemer da je izgubilo življenje na tisoče
Italijanov. Odveč bi bilo poudarjati, da je ta no-
vica izmišljena in da jo odločno zanikajo, prav ta-
ko kakor druga, ki jo je tudi izdal londonski
radio in ki govori o zajetju ene naše divizije, o
kateri navajajo ime, ki ga v rednih sestavinah
naše vojske sploh ni.

Poljski vojaki zagrenjeni zaradi sovjetskih krivic

Bern, 17. aprila. s. Švicarski listi so objavili
naslednjo brzojavko iz Kaira: »Poljski vojaki, ki
so prišli iz Rusije na bližnji vzhod in na Skotsko,
so hudo razočarani in zaskrbljeni zaradi vesti, da
je sovjetska vlada kar na lastno pest proglasila za
sovjetske državljane vse Poljake, ki so bili pre-
peljani v Rusijo ali so se slučajno mudili tamkaj.
Med njimi je na tisoče žena in otrok ter sorod-
nikov teh vojakov, ki so jim ob odhodu iz Rusije
objavljali, da se bodo lahko vrnili k svojim dru-
žinam. Hudo skrb je med poljskimi vojniki vzbudi-
la tudi vest, da sovjetska vlada njihovim svoj-
cem ne daje skoraj nobenih živil, oblačil in zdravil.
Sovjetska vlada je poleg tega zaplenila vse
pošiljke hrane in življenjskih potrebščin Polja-
kom v Sovjetski zvezi. Zdaj bo pa uvedla še po-
sebne carine na tako blago, namenjeno poljskim
državljanom. Za mnoge pomeni to smrt od la-
kote.«

Načela in delo italijanske politike v sedanji vojni

preskušnje, izvajanje in slog italijanske zunanje
politike ostala nespremenjena.

Nato je načel vprašanje italijanskih odnošajev
z raznimi prijateljskimi in sovražnimi državami,
začenši pri Nemčiji, s katero je Italija imela vedno
najbolj tovariške vezi, do ognjenih preskušanj
na vseh bojiščih od afriških Sirt do ruskih de-
žela, kar je to vzajemnost v resnici spremenilo
v neke vrste skupno življenje.

Na kratko je potem povzel razmerje do Fran-
cije, do podonavskih držav in do drugih evrop-
skih narodov, do Bližnjega vzhoda in slednjič do
onstranomorskih dežel, med katerimi ima prven-
stvo usmerjevalka bodoče Azije, junaška Japonska.

Zelo se je razmahnilo tudi podporno delova-
nje fašijev v tujini, delo v korist italijanskih ro-
jakov, ki so se vrnili v domovino, ter vse tisto,
kar se nanaša na italijansko kulturno prodiranje
in na glavne smernice italijanskega političnega
delovanja. Za tem obzorjem se posredno kažejo
načini anglo-saksonskega bogatstva, ki se je zve-
zalo z boljševizmom v skupnost, ki že sama na
sebi razodeva svoj izvorni greh.

Iz teh dokazov lahko dobimo določnejši, jas-
nejši, lahko bi rekli čistejši pogled na italijan-
sko širno celotno delovanje na razvrzanem svetu,
delovanje, ki ga na kratko lahko označujemo dosled-
no nadaljevanje nastopov, bliskovita pripravljenost
protiukrepov proti novim sovražnikovim silam,
pazna ko je nasprotnik po svojih zvočnikih že
kopal o porazu in si je drznil predlagati vdajo
na milost in nemilost. Z zmernimi besedami in
gibi, v globokem sodelovanju, ki ni prazna to-
lažba pred strašnim zlom, ki smo mu znali biti
kos, potem kmo poskusili vse, od Stresse do
Münchena, da bi rešili mir, smo si upali napove-
dali vojno gospodarjem sveta, celo gospodarjem
dveh svetov, pripravljeni, da v novi Evropi obdrži-
mo zgodovinsko vlogo Ciceronov med slavimi
razvalinami. Državnik je tisti, ki zna razpolagati
s to silo in jo usmeriti za svoje cilje.

Tako se končuje poročilo, to se pravi, kon-
čuje se z besedami, ki jih je napisal Francesco

Nove japonske zmage

drugih 7 pa je bilo težko poškodovanih in so
se pozneje vnele ter druga za drugo potopile.
Poleg tega je bilo več manjših pomorskih enot
hudo poškodovanih. Sestreljenih je bilo 44 so-
vražnih strojev, 10 pa uničenih na tleh. Mnogi
vojaški cilji so bili močno prizadeti. 5 japonskih
letal se ni več vrnilo na vzletno postojanko.

Nova japonska ofenziva na Tihem morju

Tokio, 17. aprila. s. V pomorskih krogih izjav-
ljajo, da nedavni udarci, ki so jih vojska, mornari-
ca in japonsko letalstvo zadali postojankam in
preskrbi nasprotnika v Burmi, na Salomonih in na
Novi Gvineji, dokazujejo, da so japonske sile pre-
šle v ofenzivo. — Včerajšnje poročilo cesarskega
glavnega štaba je naznanilo veliko zmago, ki sta
odnesla letalstvo in mornarico v zalivu Milne.
Ko sta potopili 11 nasprotnikovih prevoznih ladij,
preden se mogle iztovoriti velike količine blaga,
ki so ga pripeljale. V pomorskih krogih poudar-
jajo tudi, da je japonsko letalstvo izvedlo napad
na nasprotnikovo brodogradilnico protiletalski
obrambni zapor in je bombardiralo letališče Zabi
ter zbilo v dvobojih 45 nasprotnikovih letal.

Političen posvet na Japonskem

Tokio, 17. aprila. s. Ministrski predsednik
Tojo je predsedoval posvetu vplivnih japonskih
politikov, na katerem so bili bivši ministrski
predsednik admiral Keisuo Okada, baron Kisiro
Iranuma, knez Fumimaro Konoje ter admiral Ni-
sumaha Yonoai Kori Hirota.

Duh današnje Španije

Barcelona, 17. aprila. s. Med slovesno sejo »Od-
bora za španstvo« je imel predsednik tega odbora,
zunanji minister Jordana, govor, v katerem je
označil duha, ki preveva današnjo Španijo in njene
odnošaje do tujine. Ta duh je v bistvu prav tisti,
s kakršnim je bila prežeta tudi politika španskih
katoliških kraljev. Govornik je zatrdil, da se je
njegova država neodpovedljivo uvrstila med borbe
proti komunizmu, ki pomeni največjo nevarnost za
vse narode in države sveta. Predsednik »Odbora
za španstvo« je ponovno potrdil nujnost boja proti
tej nevarnosti, dokler ne bo uničena in dokler se
pravi mir ne bo vrnil med ljudi in narode.

Ameriška javnost in sovjetske zahteve glede poljskih meja

Buenos Aires, 17. aprila. s. Zaradi rusko-polj-
skega spora glede določitve meja med obema
državama po koncu vojne poročajo, da je tudi
ameriška akademija za socialne in politične vede
v Filadelfiji hotela povedati svojo besedo. Odo-
brila je stališče Moskve, kar znova dokazuje, da
misli ameriško javno mnenje ustreči tistemu za-
vezniku, ki je ta trenutek bolj koristen, in sicer
na škodo manjšega zaveznika, Poljske.

Ameriške skrbi glede prehrane

Buenos Aires, 17. aprila. s. Informacijski od-
delek vojnega ministrstva v Washingtonu je iz-
dal posebno poročilo o bodočem položaju pre-
hrane v Združenih državah ter poudarja, da
imajo s prehrano velike težave. Prebivalstvo se
bo moralo pripraviti na vedno večje pomanj-
kanje raznih pridelkov.

De Sanctis v svoji knjigi o knezu Macchiavelliju,
z besedami, ki si jih italijanska zunanja politika
lahko brez domišljanja in s ponosom prilasča, in
to ne od danes, pač pa že dvajset let.

Knez Piemontski na ogledu bombardiranih pokrajin

Napoli, 17. aprila. s. Kr. vis. knez Piemont-
ski je včeraj popoldne obiskal kraje po provin-
ci, ki so bile prizadete po zadnjih letalskih na-
padih.

Novo divjaštvo pri nasprotnikovih letalskih napadih

Castel Vetrano, 13. aprila letos so naspro-
tniki med nekim letalskim napadom metali eksplo-
zivna polnilna peresa in svinčnike. Ta nova oblika
divjaške zahrbtnosti še enkrat dokazuje naspro-
tnikovo zlobo, ki hoče posebno prizadeti civilno
prebivalstvo, zlasti mladino in otroke.

Življenjska pot novega načelnika italijanske policije

Rim, 17. aprila. s. Novi načelnik policije pre-
fekt Renzo Chierici se je rodil v Reggio Emilii
11. januarja 1895. Kot stotnik arditov se je ude-
leževal vojne od prvega do zadnjega dne. Bil je
dvakrat ranjen, prvič na Krasu, drugič v Mace-
doniji. Ima bronasto kolajno za vojaško hrabrost
ter je vojni pohabljenec. Kot Fiumanski legionar
in skvadrist je bil v Ferrari med voditelji poli-
tično-sindikalnega gibanja leta 1921-22. Nato je
bil general milice, poveljnik ferrarske skupine,
zatem poveljnik gozdne legije, pod katero so spa-
dali Piemont, Ligurija in Lombardija. Bil je pred-
sednik vojnih prostovoljcev, komisar vojnih ardi-
tov, predsednik kmetijskega zavoda, zvezni tajnik
v Ferrari od 1929-33, zvezni podkomisar za Tri-
politano. Julija 1935 je bil imenovan za pre-
feka in je to službo opravljal v Pescari in Poli.
Od decembra 1941 je vrhovni poveljnik vozne
milice.

Madžarski ministrski predsednik o nalogah gradbenikov

Budimpešta, 17. aprila. s. Ministrski pred-
sednik Kallay je imel govor na seždežu društva
madžarskih inženirjev ter arhitektov, v kate-
rem je poudaril važne naloge, ki čakajo inžen-
irje v dobi uničevanja. Nič se ne sme dopu-
ščati, kar bi motilo njihovo delo. Madžarski in-
ženirji morajo vse svoje sile posvetiti narodu.

Nesramno vedenje ameriških častnikov v Ankari

Ankara, 17. aprila s. Do žalostnega dogodka je
prišlo v enem izmed znanih javnih lokalov v tur-
ški prestolnici. Ameriški letalski častniki, ki so
člani enega mnogih vojaških odposlanstev, ki se
zbirajo v poslanstvu Združenih držav, so popolno-
ma pijani izživali skupino turških študentov in jih
zmerjali. Prišlo je do žalostnega ruvanja. Za spo-
pad, ki se je zgodil v času, ko je bil lokal na-
trpan, je vzbudil veliko zgražanje, toliko bolj, ker
je bilo podobnih primerov že več.

Pritisk na zanikrne plačevalce davkov v Turčiji

Ankara, 17. aprila. s. Odkar je obveljal za-
kon o novih davkih na kapital, so bili policiji
predani novi seznamni takih, ki še zmeraj zavla-
čujejo plačilo teh davkov, da jih bodo poslali v
razne kraje po Anatoliji, kjer bodo morali
opravljati cestna dela.

Vesti 17. aprila

Hrvatski Poglavinik je sprejel velikega muftija
iz Jeruzalema, ki se ta čas mudi na Hrvat-
skem in je gost države. Obiskal je Banja-
luko in Sarajevo.

Na Madžarskem se je začelo gibanje, naj bi vsa-
ka družina vzela v oskrbo po eno vojno
siroto. Družina regenta bo skrbela za šest
vojnih sirot.

Vpričo španskega zunanjega ministra grofa Jor-
dana, mornariškega ministra, diplomatskih
zastopnikov in drugih osebnosti so se pri-
čele v Barceloni proslave za 450 letnico po-
vratka Kristofa Kolumba iz Amerike. Pred
Kolumbovim spomenikom je bila zbrana
ogromna množica. Po raznih govorih je bila
vojaška parada.

Angleški finančni minister Kingsley Wood je
predložil spodnji zbornici nov proračun, se-
sti v sedanji vojni. Proračun določa novo
povišanje davkov in drugih bremen.

Po raznih krajih v Anatoliji so imeli nove po-
trese, poročaje iz Carigrada. Po vesteh opa-
zovalnic je bil epicenter potresa kakih 180
kilometrov od Carigrada. Posebno hudi ze-
meljski sunki so bili v Brussi. Mnogo vasi
je poškodovanih, toda doslej še ni nobene-
ga poročila o kakih človeških žrtvah.

Najstarejšo japonsko ustavo, ki jo je pred 1300
leti ustvaril knez Šotoku, bodo prevedli v
italijansko. Ker je več kot 30 različic besede-
dila, bodo za prevod izbrali besedilo, ki ga
ima japonska cesarska hiša. Delo bo oprav-
ljeno do konca prihodnjega leta in tiskano
v 300 izvodih.

Japonski minister za veliko vzhodno Azijo bo
pregledal zasedene kitajske predele in juž-
na ozemlja.

V Avani na Španskem živi starka, ki ima 148
let in je še vedno čisto zdrava. Njeni po-
tomci, otroci, nečaki in pranečaki, ki jih
je 240, žive vsi v Avani.

Rimski odmevi sestanka Mussolini-Hitler

Italija in Nemčija se borita za Evropo, ki bodo v njej imeli vsi narodi, tudi najmanjši, pravico do svobodnega razvoja in mirnega sodelovanja

Rimski dopisnik je poslal te dni Pester Lloyd tehtno poročilo o tem, kako je v Rimu odmeval zadnji sestanek med Führerjem in Ducejem, ter piše med drugim, da sta pri tej priliki oba voditelja govorila tudi o vprašanju pravic malih narodov v novo urejeni Evropi. Takole pravi v svojem poročilu iz Rima:

Tukajšnja javnost živi zdaj — kar je čisto naravno in razumljivo — popolnoma pod vtisom sestanka, ki sta ga prejšnji teden imela Duce in Führer. Vse ugiba le o tem, kaj sta se voditelja osnih držav pri tej priliki razgovarjala in kakšne posledice bodo imele ti njuni razgovori. Politični opazovalci se ne opirajo samo na dejstva, ki so jih uradna poročila o tem sestanku pribila, pač pa tudi na izvajanja italijanskih časopisov in na mnenja dobro obveščenih osebnosti, ki jih podajajo v razgovorih s časnikarji. Če upoštevamo vse te viře, dobimo o uspehih tega novega sestanka med Mussolinijem in Hitlerjem nekako naslednje splošne vtise:

Na razpolago nam je zagotovilo, da sta oba vodilna državnika Italije in Nemčije slej ko prej trdno odločena, nadaljevati vojno z uporabo vseh sredstev, ki jih imata na razpolago v svojih deželah, sprčo česar so vse trditve, češ da sta osni državi ali vsaj ena od njih pripravljena sklepati mir, gladko ovržene. Oba vodilna državnika osnih sil sta daleč od tega, da bi kazala kakšno nagnjenost za sklepanje miru, pač pa nasprotno kaže, da sta izdelala nove načrte za še boljše vojskovanje. Razumljivo je, da o tem ne morejo izdajati nobenih podrobnosti. Le nekateri italijanski publicisti, ki — kakor na primer Virgino Gayda — navadno več vedo kot pa široka javnost, zagotavljajo, da os razpolaga z nadaljnjimi izdatnimi viri za razplet vojne, kar bodo v danem trenutku dejstva dovolj jasno pokazala, in da na ta možgana sredstva osni državi gledata s popolnim in mirnim zaupanjem.

Dalje je tu — ne najmanj zaradi dogodkov, ki se zdaj odvijajo v Tuniziji — na splošno zbudilo pozornost dejstvo, da je v uradnem poročilu o sestanku med Mussolinijem in Hitlerjem govora o evropsko-afriškem prostoru, ki ga velja braniti. Italijanski časopisi podčrtavajo to dejstvo zlasti s tem, da spominjajo na ponovne Ducejeve izjave, v katerih je vedno

znova opozarjal na to, da je afriški prostor za 50 milijonski narod Italijanov življenjskega pomena.

Tudi v tukajšnjih diplomatsko-političnih krogih pripisujejo tistemu delu uradnega poročila, ki govori o Afriki, poseben pomen v toliko, v kolikor kaže s tem ponovno odločno zavrniti glasove nasprotnikov propagande, da se Italija in Nemčija nameravata povsem umakniti iz Afrike ter se odslej omejiti le na obrambo južneevropskih obal.

V Rimu pa ne smatrajo zadnjega sestanka med Hitlerjem in Mussolinijem važnega samo iz navedenih vojaških ozirov, pač pa pripominjajo, da je ta sestanek rodil bogate sadove tudi na političnem polju, zakaj brez dvoma sta Hitler in Mussolini na tem svojem sestanku sprejela važne sklepe o bodočem ravnanju z malimi evropskimi državami ob strani osnih sil.

V uradnem poročilu je govora o pravicah vseh narodov do svobodnega razvoja in mirnega sodelovanja na temelju skupnih koristi. Poudarek — tako mislijo v tukajšnjih krogih — leži na besedah »svobodnega« in »vsega«.

Iz tega, da so v uradnem poročilu rabili ti dve besedi, se lahko sklepa, da sta osni državi voljni upoštevati pravice vseh evropskih narodov do svobodnega narodnega razvoja, tudi najmanjših. Pravijo, da je tudi povsem možno, da bosta osni državi v bližnji bodočnosti glede teh vprašanj dali še nova, določnejša pojasnila. Mussolini na vsak način pripisuje tej politični plati vojskovanja še prav posebno pozornost — zagotavljajo v Rimu — in tudi Gayda piše v današnji izdaji »Giornale d'Italia« s takšno jasnostjo, ki si jo je treba samo želeli, da »je predpogoj za evropsko skupnost in omiko, kakršno hočeta Nemčija in Italija v primeru zmage zagotoviti, priznanje in upoštevanje pravic vseh narodov«.

V Parizu so za 140.000 frankov prodali zlato verižico, ki jo je nosila kraljica Marija Antoinetta, ko je bila zaprta. Verižica je imela pet obeskov, v dveh so lasje njenega sina in njenega moža.

Turška vlada je odobrila trgovsko pogodbo z Romunijo.

V znamenju OF...

Še dve slikki o osvoboditvi Suhe krajine po komunistični »narodno osvobodilni vojski«. Zgoraj: pogled na hišo v vasi Višnje po pregonu komunističnih tolp. Od ubogega doma je ostala samo peč, okrog katere se stiskajo otroci, ki so ostali brez strehe in morda brez staršev. Proti takim narodnim »sovražnikom«, kakor so ti, se bori OF.

Spodaj: ta kup razvalin je pred prihodom partizanov v Ambrus bila hiša, last 80-letne ženske. Hišo je svoji materi požgal in podrl lastni sin — partizan v smislu »novega človeštva«, kakor ga oznanja Kocbek in njegovi ljubljanski zagovorniki...

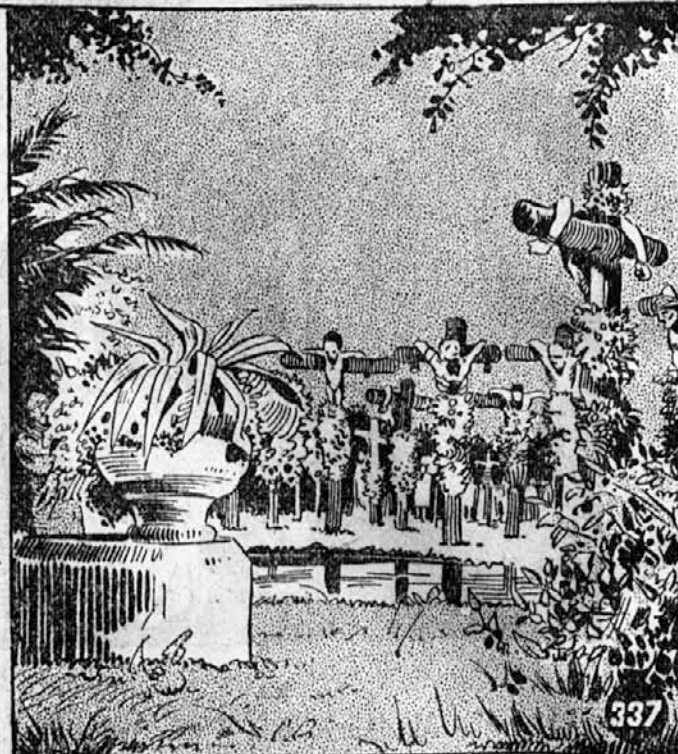
HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH

337.
Komaj se je mračilo, so že množice ljudstva hitela v cesarjeve vrtove in se neznansko čudile prizoru, ki se jim je nudil ondi. Neron in Tigelin sta hotela igrati s kristjani, končati zaradi kuge, ki se je širila po ječah. Zato sta izpraznila vse zapore za to prireditelje. Po vseh drevoredih in ob poteh, okoli lok, grmovja, ribnikov in jezer so bili privezani kristjane. Z vzpetin, kjer drevje ni zaslanjalo pogleda, je bilo videti cele vrste kolov in teles, okrašenih z mirto, brljanom in cvetjem. Zdelo se je, ko da so v veselje Nerona in Rima privezali na kole cel narod. Množice so si ogledovale žrtve in se spraševale:

»Ali je res moglo biti toliko krivcev in ali so Rim zažgali otroci, ki še hoditi ne znajo?«

338.
Ko se je zmrčilo in so se na nebu pokazale prve zvezde, je k vsakemu kristjanu stopil suženj z gorečo plamenico v roki. Zadonele so trobente in sužnji so stebre spodaj podnetili. S smolo napoljena slama, skrita pod cvetjem, se je takoj vnela z jasnimi plamenom, ki je bil vedno višji, silil skozi bršljan ter začel žrtvam lizati noge. Gledeci so umolkli. Po vrtovih se je oglasilo stokanje in bolestin vpitje. Nekateri žrtve so vzdignile oči k nebu ter začele prepevati na čast Kristusu.

Plemenito dejanje triestinskih trgovcev z živežem

Trieste, 16. aprila. s. Triestinski trgovci z živežem na debelo so sami od sebe za prvi dokaz, da brezpogojno sprejemajo vladna navodila za izenačenje cen, sklenili na lastne stroške povrniti podeželskim in malim trgovcem razliko med cenami na drobno in cenami na debelo, ki je nastala zaradi izenačenja. ProstoVOLjna žrtve trgovcev z živežem na debelo je znamenje vzajemnosti s slojem, čigar možnosti so kar se da omejene. To dejanje kaže odločno voljo, da hočejo trgovci izpolniti vladno zapoved tudi na škodo osebnih koristi, ter priča o veri v zmago, ki navdihuje triestinske trgovce. Prefekt je o tem poslal brzobjavko tudi Duceju.

Neomajna trdnost italijanskega ljudstva

Berlin, 16. aprila. s. »Rim po vojni« je naslov članka, ki ga je napisal rimski dopisnik nem-

škega lista »D. A. Z.«. Pisec v njem najprej opozarja, da italijansko ljudstvo z zaupanjem gleda na sklepe, ki jih je njegov voditelj sprejel v popolnem sporazumu z voditeljem Nemčije, potem pa na široko hvali duha samopovedi in odpora italijanskih vojakov na bojišču in italijanskega civilnega prebivalstva. Glede vojaškega položaja trdi člankar, da zadnji dogodki niso vplivali na italijansko ljudstvo, niti ga niso presenetili. Italijanski narod se zaveda vloge, ki jo igra Italija pri skupni evropski obrambi sprito svoje lege v središču Sredozemlja in njegovih otokov, ki so prav tako prednje utrjene postojanke evropske celine.

Kupujte lepe »šmarnice«

dr. Ivana Ahčina.

Dobite jih pri pripravljalnem odboru petih prvih sobot, Pred škofijo 1/I., v knjigarnah ter pri vseh župnih uradih. Šmarnice stanejo le 10 lir.

TONE GLAVAN: Zemlja je zadihala

Tega ni nikomur izdal, ker je imel načrt za skrivnost in presenečenje. Sam pri sebi pa je še dalje razvijal svoj načrt. Takole bo: Janez rad pogleda Rezo, čeprav sta si navidezno zmeraj v lasel, saj taki ljudje se imajo navadno najbolj radi in kar ne morejo prestajati drug brez drugega. Zato je Jerneje prepričan, da bo Janez Rezo zasnužil in vzletel. Lep par bosta in še njemu se bo smejala srce, ko se bosta peljala v cerkev, da ju tehan za vse večne čase zveže s štolo in prstanom. E, potlej bosta pa imela, ko ne bosta mogla več narazen! I, počemu pa tudi? Imela bosta otroke, ljubila se bosta in tudi zemlja jim bo ostala zvesta.

Ko se je nenadoma spomnil svojega rodu, svoje krvi in imena, mu je bilo zelo hudo. Glavni rod bo prav za prav izumrl. Na Boštjana ne da nič, na njegove otroke še manj. Matevž pa je zdaj že stranska veja. Dà, dà, to ga boli. Zelo boli... Stisnilo ga je v prsih in grlu, potlej je globoko vzdihnil:

»Zemlja bo rešena, zemlja, samo kri, ta bo druga.«

Počasi se je znebil tudi teh težkih misli. Kot da bi samega sebe tolažil, si je dejal, da bo Janezu naročil, naj govori svojim otrokom o nekem Jerneju, ki je živel pred leti na tem gruntu in ga zapustil njemu, ker sta ga oba sinova zapustila in zletela v druga gnezda.

Bila je lepa, sončna nedelja. Ljudje so hodili že od maše in Jerneje jih je opazoval pred čebelnjaka. Kimal jim je v pozdrav in se smehljaj. Ko je prišel Janez, je sedel poleg njega in si brisal pot.

»Vroč, kaj?« ga je pogovarjal Jerneje.

»Po pasje,« se je Janez oddihaval.

Potlej sta molčala in gledala za zapoznelimi ljudmi. Čez čas sta ostala sama in čebelice so prijazno brenčale okoli njiju in jima delale družbo.

»Janez,« je spregovoril Jerneje, »od danes naprej boš sedel pri mizi na mojem mestu.«

»Kako?« ga je on neverno pogledal. »Mar ne boste več pri mizi jedli?«

»O, šel se je smejal starček. »Od danes naprej si ti gospodar Jernejevine.«

»Kako, jaz?«

»Ti in nihče drugi,« je pribil Jerneje kakor pivec v gostilni.

Janez kar ni mogel verjeti. In prav takšnega si je starček v svojih mislih tudi predstavljal. Šele potlej, ko mu je natančno in z resnim obrazom obrazložil ves svoj načrt, mu je Janez verjel in iskal besed, s katerimi bi se očetu zahvalil za njegovo odločitev.

»Saj vem, kaj hočeš reči,« ga je prekinil Jerneje. »Zastran tega je že dobro. Samo da sprejmeš. Daj roko!«

Tlesnila sta z dlanmi, da so čebelice plašno odletele.

Tisto opoldne je sedel Janez za mizo prvokrat na gospodarjevem mestu.

Naslednji teden so prepisali grunt na novo ime. Janeza se je prijelo ime »mladi Jerneje«, Jerneju pa so rekali samo še »stari«. Mladi je korenito pljunil v roke, si najel hlapca in začel s podvojenjo silo z delom, kajti zdaj je vedel, da dela za svoje in na svojemu...

Jerneje je vse to opazil in bil je srečen z Janezom, v katerega ni niti za hip podvomil. Uvidel je, da je svojo življenjsko pot dokončal in da jo lahko sklene z molitvijo za srečno zadnjo uro, za vicane duše in za vse izgubljene ovčice po svetu... In res je veliko

molil. Kadar pa ni molil, je sedel k čebelnjaku, gledal živalice in opazoval, kako prihaja jesen s svojimi bogatimi barvami in obilnimi sadovi... Tudi njegovo življenje je zdaj jesen... Vaščani, ki ho- dijo mimo na delo z motikami in koši na rami, ali pa poganjajo okorne in lepo rejene vole, ga ogovarjajo, sprašujejo za vreme, za svet, za to in ono, on pa jim prijazno odgovarja, kolikor ve in zna iz skušenj, ki mu jih je dalo življenje.

Kadar ga je volja, se tudi še spominja nazaj, se nasmehe ob lepih spominih in znanje z roko, češ lepo je bilo, in ni mu žal, da se je rodil, živel ter se potil v razorih svoje zemlje. Dà, lepo je bilo in trdo, prijetno in trpko... Tàkó je pač človeško življenje...

Če se spomni sina Boštjana, mu je vselej neizmerno budo, ker vé, da v mestu trpi in ne more nazaj, ker ga predobro pozna, njega, sebe in svoj rod. A če bi se vrnil, bi storil isto kakor oče v svetem pismu. Sprejel bi ga in bogato pogostil ter dal vsem ljudem vedeti, da se je vrnil njegov sin, ki se je zgubil. Toda tega Jerneje ne bo doživel, ne, ne, ne bo, ker njegov rod je trmoglav in rvoje- glav... O, če bi se vrnil, bi mu dal grunt, Janezu pa bi kupil drugega, še lepšega s sočnejšo zemljo. Toda! To so misli, samo misli, ker Boštjana ne bo.

Misli starega Jerneja so se dobro spolnjevale. Čez kakšen mesec ali kaj sta bila Janez in Reza prvič na oklicih, čez tri tedne pa ju je imel priliko videti, kako sta se zapeljala pred oltar.

Jerneje je prepričan, da mora biti tudi hlapčevski rod gospodar.

Naposled se je spolnila tudi njegova poslednja misel. Prišli so sveti Trije kralji in ga povabili na svoj praznik pred sam božji tron.

Na spomlad je zemlja zadihala v toplem, ljubečem objemu.

KONEC